У Палітбюро ЦК КПСС

Палітбюро ЦК КПСС на пасяджэнні, якое адбылося 6 студзеня, разгледзела прапановы, звязаныя з рэалізацыяй перабудовы вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі, распрацаванай у адпаведнасці з устаноўкамі XXVII з'езда КПСС.

У абмеркаваных дакументах намечаны меры па істотнаму павышэнню якасці падрыхтоўкі і выкарыстання ў народнай гаспадарцы спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй. У сувязі з гэтым прадугледжваецца карэнная перабудова навучальна-выхаваўчага працэсу, пераход да падрыхтоўкі спецыялістаў шырокага профілю на базе авалодання фундаментальнымі навуковымі і прафесіянальнымі ведамі, актыўнага супрацоўніцтва з адпаведнымі прадпрыемствамі, аб'яднаннямі і арганізацыямі. Намячаецца стварыць новы арганізацыйна-эканамічны механізм узаемадзеяння вышэйшай школы і галін народнай гаспадаркі, асновай якога з'явіцца мэтавая падрыхтоўка і перападрыхтоўка кадраў па дагаворах з частковай кампенсацыяй затрат на гэтыя мэты за кошт галін матэрыяльнай вытворчасці.

Палітбюро падкрэсліла, што рашаючай умовай узмацнення эфектыўнасці навучання і выхавання будучых спецыялістаў стане паляпшэнне падбору, расстаноўкі і павышэння кваліфікацыі навукова-педагагічных і навуковых кадраў. Маецца на ўвазе перабудаваць дзейнасць аспірантуры як важнай ступені пасля-вузаўскай адукацыі. На базе вядучых ВНУ і навуковых устаноў будзе арганізавана дактарантура. Намячаецца ўвесці новы парадак атэстацыі навукова-педагагічных работнікаў, стварыць больш спрыяльныя ўмовы для прыцягнення да выкладчыцкай дзейнасці ў ВНУ буйных спецыялістаў народнай гаспадаркі і вядучых вучоных.

Вызначаны шляхі ўзмацнення ролі вузаўскай навукі ў паскарэнні навукова-тэхнічнага прагрэсу, паляпшэнні якасці падрыхтоўкі спецыялістаў, якія валодаюць новай тэхнікай. Плануецца забяспечыць у ВНУ, перш за ўсё універсітэтах, апераджальнае развіццё фундаментальных даследаванняў, павялічыць у тры—чатыры разы аб'ём доследна-канструктарскіх і эксперыментальных работ і на гэтай аснове дабіцца росту маштабаў і скарачэння тэрмінаў укаранення вынікаў навуковых распрацовак.

Распрацоўваюцца меры па далейшаму паляпшэнню матэрыяльных і бытавых умоў жыцця работнікаў вышэйшай школы, аспірантаў і студэнтаў.

У асноўным адобрыўшы дакументы, звязаныя з перабудовай дзейнасці вышэйшай школы, Палітбюро даручыла адпаведным арганізацыям прадоўжыць работу над імі, маючы на ўвазе далейшае паляпшэнне планавання падрыхтоўкі спецыялістаў, павышэнне ўзроўню тэхнічнай аснашчанасці вузаўскай навукі, удзел міністэрстваў, ведамстваў, аб'яднанняў і прадпрыемстваў у гэтай важнай справе.

ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі універсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМАЎ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 2 (638) | Аўторак, 13 студзеня 1987 года. | Газета заснавана ў верасні 1969 года. | Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап.

Дзённік экзаменацыйнай сесіі

ЛІМІТ ВЕДАЎ... АД САМАПАДРЫХТОЎКІ

ЦІ НЕЖАДАННЕ АСОБНЫХ СТУДЭНТАЎ ПАСПЯХОВА ВУЧЫЦЦА?

Гаманлівыя натоўпы студэнтаў каля дзвярэй вучэбных аўдыторый з раніцы і нязвыклая цішыня ў калідорах карпусоў у другой палове дня — галоўная прыкмета наступіўшай экзаменацыйнай сесіі. Яе надыход адчуваецца таксама ў бібліятэках, чытальных залах, дзе стала менш свабодных месц і прыбавілася клопатаў іх работнікам, у інтэрнатах. У апошніх не стала штодзённай прывычнай мітусні, жыццё тут нібы запаволіла свой бег.

За некалькі дзён прачытваюцца студэнтамі сотні старонак падручнікаў, канспектаў. Часта для некаторых не хапае дваццаці чатырох гадзін у сутках, асабліва перад экзаменам.

Цікавасць да вынікаў у бягучай зімовай экзаменацыйнай сесіі ва ўсіх выкладчыкаў, дэканатаў, кафедр, грамадскіх арганізацый факультэтаў — асаблівая. Яно і зразумела: ідзе праверка трываласці ведаў студэнтаў, для якіх з першага семестра гэтага навучальнага года была зменшана колькасць лекцыйных гадзін, і прыбавілася часу на самастойную падрыхтоўку. Ці выкарыстоўваўся ён для самаадукацыі, а не траціўся на іншыя другарадныя справы?

На жаль, аналіз першых выпрабаванняў студэнтаў не радуе. У прыватнасці, далёка не аптымістычны настрой выклікала знаёмства з экзаменацыйнымі ведамасцямі першакурснікаў гісторыка-філалагічнага факультэта, якія здалі экзамен па гісторыі КПСС, зарубежнай літаратуры, уводзінах у літаратуразнаўства. Так, у групе Р-11 на экзамене па гісторыі КПСС 16 студэнтаў з 27 атрымалі здавальняючыя адзнакі. Большая палова троек выстаўлена студэнтам групы БР-13 на экзамене па ўводзінах у літаратуразнаўства. Шмат пасрэдных адзнак у тых, хто здаваў зарубежную літаратуру. Пра апошні экзамен хочацца сказаць асобна. Ён лічыцца адным з цяжкіх, таму для першакурснікаў студэнты старэйшых курсаў праводзяць па ім грамадскі экзамен. На ім студэнты спецыяльнасці руская мова і літаратура паказалі нядрэнныя веды і атрымалі добрыя і выдатныя адзнакі. У асноўным трывалыя веды паказалі яны і на сапраўдным экзамене, які прымала выкладчыца С. П. Емяльянава. Іншая ж справа ў студэнтаў беларускага аддзялення. На грамадскім экзамене іх ледзь-ледзь выцягнулі на тройкі. Здавалася б, што пасля гэтага слабыя студэнты зробяць вывады: ведаў не хапае, трэба падцягнуцца, папрацаваць над канспектамі, падручнікамі. У канчатковым выніку грамадскія экзамены і ставяць сваёй мэтай: высветліць слабыя бакі ў веданні матэрыялу і ў наяўны яшчэ час паспець вывучыць добра тое, што слаба ведаеш. Аднак гэтага, напэўна, не захацелі зразумець многія студэнты гр. БР-11 і БР-12.

А што могуць прывесці ў сваё апраўданне тыя, хто не змог справіцца з залікамі і не дапушчаны да экзаменаў? Думаецца, прычына тут адна — лянота.

Калі «збоі» здараюцца ў першакурснікаў, зразумець іх лёгка—хтосьці яшчэ не здолеў прайсці адаптацыю ў студэнцкім жыцці, разгубіўся. Неапраўдана ж такое для некаторых другакурснікаў гістфіла, якія ў мінулым навучальным годзе і ў бягучую экзаменацыйную сесію цягнуцца ў хвасце. Тут трэба рабіць адпаведныя вывады. Скідак і паслабленняў гультаям больш не павінна быць.

Т. НІКАЛАЕВА.

НА ЗДЫМКАХ: 1. На экзамене па матаналізу, які прымаў доктар ф.-м. навук Р. В. Шаймуратаў, адказ студэнта гр. Ф-22 фізічнага факультэта Уладзіміра Дзюбо ацэнены вышэйшым балам. 2. Добрыя веды на экзамене па педагогіцы паказала чацвёртакурсніца матфака Галіна Жукоўская.

Фота А. Ульянкінай.

З УЗНАГАРОДАЙ!

За плённую навукова-педагагічную дзейнасць, актыўную грамадскую работу і ў сувязі з 50-годдзем з дня нараджэння асістэнт кафедры палітэканоміі ОКРУТ Анатоль Іванавіч узнагароджаны Ганаровай граматай рэктарата, парткома і прафкома універсітэта.

Трымайце раўненне

ЛЕПШАЯ ВА УНІВЕРСІТЭЦЕ

На сумесным пасяджэнні камітэта камсамола і прафкома студэнтаў ГДУ падведзены вынікі агляду-конкурсу на лепшую акадэмічную групу універсітэта. Ёй прызнана гр. Г-51 гісторыка-філалагічнага факультэта (камсорг — Ірына Эсмантовіч, прафорг —Ніна Рудзякова, староста — Алена Пырх).

Студэнты групы добра вучацца, прымаюць актыўны ўдзел у навукова-даследчай рабоце. 8 чалавек сталі пераможцамі вузаўскага тура алімпіяды «Студэнт і навукова-тэхнічны прагрэс». Навуковыя работы Ірыны Эсмантовіч і Юрыя Аляксеенкі на рэспубліканскім туры XI Усесаюзнага конкурсу студэнцкіх даследаванняў па грамадскіх навуках, гісторыі ВЛКСМ і міжнароднага маладзёжнага руху ўзнагароджаны дыпломамі I і II ступені. І. Карчэўская і Т. Пяцеліна былі ўдзельніцамі рэспубліканскай алімпіяды па педагогіцы. Студэнты групы прымалі ўдзел у археалагічных экспедыцыях АН БССР.

За выдатную вучобу і актыўны ўдзел у грамадскім жыцці універсітэта студэнтцы групы Ірыне Эсмантовіч назначана Ленінская стыпендыя, 5 выдатнікаў вучобы атрымліваюць павышанную стыпендыю.

Камсамольцы гр. Г-51 — актыўныя ўдзельнікі грамадскага жыцця факультэта і універсітэта, з'яўляюцца слухачамі факультэта грамадскіх прафесій, народнага універсітэта маральна-эстэтычнага выхавання. Многія сталі членамі КІДа «Саюз».

Чатыры студэнты — члены камітэта камсамола факультэта, Ю. Пеняэь — сакратар камітэта ЛКСМБ гістфіла, І. Эсмантовіч — член камітэта ЛКСМБ універсітэта. Тры студэнты групы выбраны ў састаў прафкома факультэта. А. Ражко выбіраўся дэпутатам раённага Савета народных дэпутатаў.

За гады вучобы група стала дружным калектывам, які жыве цікава, насычана і весела. Усе — актыўныя ўдзельнікі трэцяга працоўнага семестра, добрыя спартсмены. Ігар Варонін — пераможца рэспубліканскіх спаборніцтваў па гіравому спорту, мае ўзнагароды за выступленні на саюзных спаборніцтвах.

НА АБМЕРКАВАННІ — ПРАЕКТ ЗМЯНЕННЯЎ У СТАТУЦЕ ВЛКСМ

У друку апублікаваны праект новай рэдакцыі Статута Усесаюзнага Ленінскага Камуністычнага Саюза Моладзі. Ён вынесены на ўсеагульнае азнаямленне і абмеркаванне ў камсамоле, сярод моладзі. Вынікі абмеркавання падвядзе ў красавіку бягучага года XX з'езд ВЛКСМ, якому прадстаіць адыграць важную ролю ў гісторыі камсамола.

У размове могуць прыняць удзел не толькі члены ВЛКСМ, моладзь краіны, але і ветэраны партыі і камсамола, усе тыя, хто хоча выказаць свае прапановы або заўвагі па праекту змяненняў у Статуце ВЛКСМ.

Бюро ЦК ВЛКСМ прыняло пастанову «Аб праекце змяненняў у Статуце ВЛКСМ», у якой адзначаецца, што абмеркаванне і растлумачэнне праекта павінна насіць дзелавы, канструктыўны характар, цесна ўвязвацца з задачамі па перабудове камсамольскай работы, павышэнню баявітасці і аўтарытэту ўсіх звенняў камсамола, далейшаму яе арганізацыйна-палітычнаму ўмацаванню, уздыму працоўнай і грамадска-палітычнай актыўнасці моладзі, павышэнню адказнасці членаў ВЛКСМ за выкананне статутных патрабаванняў, за прыналежнасць да Ленінскага камсамола.

Камітэту камсамола нашага універсітэта, камсамольскім бюро факультэтаў неабходна арганізаваць абмеркаванне праекта змяненняў у Статуце ВЛКСМ на камсамольскіх сходах, дабівацца, каб кожны камсамолец добра ведаў мэты і задачы ВЛКСМ, глыбока разумеў аб'ектыўную неабходнасць карэннага паляпшэння дзейнасці камсамола, павелічэння яго ўкладу ў праводзімую партыяй работу па рэвалюцыйныя пераўтварэннях у грамадстве, паскарэнню сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны.

У ходзе абмеркавання камітэту камсамола ГДУ неабходна забяспечыць аператыўны разгляд і рэалізацыю паступаючых прапаноў і заўваг па рабоце камсамольскіх арганізацый па пытаннях вучобы, выхавання, працы і адпачынку моладзі. Ні адна карысная думка, ні адна прапанова не павінны застацца без увагі. Па найбольш важных праблемах камітэту камсамола неабходна інфармаваць вышэйстаячыя камсамольскія органы, ЦК ВЛКСМ.

Абмеркаванне праекта змяненняў у Статуце ВЛКСМ павінна прайсці на высокім арганізацыйным і ідэйна-палітычным узроўні, каб паслужыць далейшаму развіццю ініцыятывы і творчай актыўнасці камсамольцаў і моладзі ў барацьбе за выкананне рашэнняў XXVII з'езда КПСС.

Удастоены ўрадавай узнагароды

РАДАСЦЬ — У ПРАЦЫ

Адлічвае лісткі каляндар наступіўшага 1987 года. Але памяць яшчэ часта вяртае пяцікурсніка фізічнага факультэта Мікалая Лапіцкага ў год мінулы. Бо ён упісаў у біяграфію юнака яркую старонку.

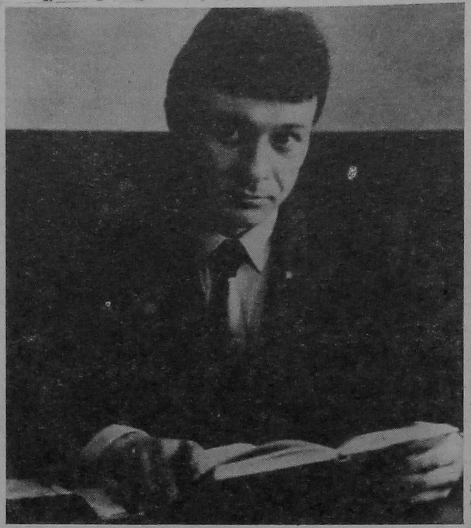

У абедзенны перапынак усё ў атрадзе «Імпульс» было як звычайна: са спраў вытворчых байцы хутка пераключыліся на свае, асабістыя. Рабяты пісалі лісты дадому, жартавалі, чыталі свежыя газеты, часопісы.

— Коля, ці не пра цябе тут напісана? — адарваўшыся ад газеты, спытаў у камандзіра адзін з байцоў. — Усё быццам супадае — Лапіцкі Мікалай Пятровіч, студэнт Гомельскага дзяржаўнага універсітэта.

Рукі юнакоў пацягнуліся да газеты.

— Так і ёсць. Віншуем цябе, камандзір, з узнагародай!

— Я тады вельмі разгубіўся, — успамінае Мікалай. — Стараўся працаваць добра, сумленна, а вось аб узнагародах ніколі не думаў. Нават нейкую віну адчуў перад сваімі таварышамі па атраду. Адзін жа камандзір без сваіх байцоў не многага варты...

Той жнівеньскі дзень, ды і наогул увесь працоўны семестр-86, самы памятны і асаблівы ў будатрадаўскай біяграфіі М. Лапіцкага, за плячыма якога пяць гадоў удзелу ў патрыятычным руху студэнцкай моладзі. Асаблівы не толькі для яго самога, але і ўсіх тых, хто паехаў будаваць жыллё для эвакуіраваных з зоны Чарнобыльскай АЭС сем'яў.

— Наш «Імпульс» апынуўся ў саўгасе «Шычы» Калінкавіцкага раёна, — расказвае Мікалай. — Кожная з трох брыгад атрада здала «пад ключ» адзін жылы дом, сабраны са зборнашчытавых канструкцый, прысядзібныя пабудовы.

Пяць працоўных семестраў, якія пачыналіся з падрыхтоўчага аддзялення, і тры з іх — на пасадзе камандзіра, тэрмін дастатковы, каб да дробязей спазнаць усе станоўчыя і негатыўныя моманты патрыятычнага студэнцкага руху.

— Каштоўнае і галоўнае ў тым, — гаворыць Мікалай, — што студэнт адчувае вялікую адказнасць за даручаную яму справу. Калі атрад заключае дагавор з прымаючай арганізацыяй, ён імкнецца працаваць так, каб вынікі яго работы задаволілі ўсіх. І як прыкра бывае, калі некаторыя кіраўнікі трэстаў, прадпрыемстваў не забяспечваюць работай студэнцкі атрад, і той «выбівае» будматэрыялы, тэхніку... Такі горкі ўрок фармалізу з боку прымаючай арганізацыі зведаў і наш атрад у г. Жлобіне. Несур'ёзна аднесліся там да нас, студэнтаў. І нам трэба было даказваць, што мы здольны на сапраўдную працу. Нагадаў гэты момант з жыцця атрада таму, што такія выпадкі, на жаль, не адзінкавыя.

...Мікалаю больш не давядзецца апрануць форму байца студэнцкага атрада. Сёлета ён заканчвае універсітэт, яго чакае самастойная праца фізіка-метролага. Але ўсё тое лепшае, што даў Мікалаю за пяць гадоў удзел у будаўнічым руху — адказнасць за даручаную справу, таварыскасць, вялікае працалюбства — вельмі спатрэбяцца маладому спецыялісту ў яго паўсядзённым жыцці.

Т. ДУБЯК.

Фота Л. Ульянкінай.

АБЛАСНАЯ ХІМІЧНАЯ АЛІМПІЯДА

ПОСПЕХ ПРЫХОДЗІЦЬ ДА ПАДРЫХТАВАНЫХ

Кафедра хіміі ГДУ прыняла ўдзел у правядзенні абласной хімічнай алімпіяды школьнікаў. У г. Гомель з'ехаліся вучні 8—9 класаў — прадстаўнікі ўсіх раёнаў вобласці і абласнога цэнтра. 105 вучняў — пераможцаў раённых алімпіяд — змагаліся за права ўдзельнічаць у рэспубліканскай алімпіядзе.

Умовы алімпіяды прадугледжвалі два туры: тэарэтычны і практычны. У тэарэтычны ўваходзіла рашэнне комплексных, складаных задач. Гэты тур праходзіў у СШ № 14 г. Гомеля. У чатырох кабінетах за партамі размясціліся будучыя хімікі, тэхнолагі, урачы. Улегліся першыя хваляванні, удумліва і грунтоўна разбіраюць задачы ўдзельнікі.

Выкананне заданняў удзельнікаў алімпіяды правяралі і прадстаўнікі кафедры хіміі дацэнт У. А. Лазбень, выкладчык Г. А. Савянок. Яны адзначылі высокі ўзровень падрыхтаванасці школьнікаў, уменне рацыянальна рашаць складаныя хімічныя задачы.

На наступны дзень удзельнікаў алімпіяды гасцінна прымалі ва універсітэце. Васьмікласнікі занялі месцы за лабараторнымі сталамі ў аўдыторыі 4-19, дзевяцікласнікі — ў ауд. 4-11, вучні 10-х класаў выконвалі заданні алімпіяды ў ауд. 4-20. Старшыя лабаранты кафедры хіміі Л. М. Уздоўская, К. І. Караткова, І. М. Пятрушына падрыхтавалі ўсё неабходнае: пасуду, прыборы, хімічныя рэактывы для правядзення лабараторнага тура. Заданні былі складзены такім чынам, каб праверыць узровень лагічнага хімічнага мыслення школьнікаў, іх уменне валодаць хімічным эксперыментам. Праводзілі гэты тур дацэнт А. Я. Малахава, выкладчыцы Н. Р. Ткачэнка і А. М. Крачкоўская.

У лабараторыях ішла напружаная работа, вяліся пошукі адказаў на пастаўленыя пытанні. Якія рэчывы знаходзяцца ў прабірках? Чаму ў адной з іх выпадае жоўты асадак, а ў другой — белы, чаму адзін белы асадак раствараецца ў пэўным растворы, а іншы не і г. д.

У выкананні лабараторнага тура спаборніцтваў школьнікі ўдзельнічалі з задавальненнем.

Падведзены вынікі алімпіяды. На заключным пасяджэнні са словамі прывітання і віншаваннямі да ўсіх удзельнікаў звярнуліся старшыня журы дацэнт У. А. Машанкоў з Белдзяржуніверсітэта імя У. І. Леніна, загадчык кафедры хіміі ГДУ дацэнт Ю. А. Праляскоўскі, загадчыца вучэбна-метадычнага кабінета абласнога інстытута ўдасканалення настаўнікаў Т. Ф. Шышкова. Яны пажадалі школьнікам развіваць і далей сваё нестандартнае мысленне, якое вельмі спатрэбіцца ім як будучым спецыялістам.

Усім удзельнікам алімпіяды ўручаны значкі «Юны хімік», падарункі. Дыпломы І ступені атрымалі: А. Швелідзе (10 клас, СШ № 4, г. Рэчыца), дзесяцікласнік СШ № 5 г. Гомеля С. Зотаў, дзесяцікласнік А. Піпчанка з г. Рагачова, А. Каган (СШ № 44, 9 клас, г. Гомель). Сем вучняў удастоены Дыпломаў ІІ ступені і 23 — трэцяй.

Прадстаўнікі ГУН дзякавалі калектыву кафедры хіміі ГДУ за добрую арганізацыю і правядзенне лабараторнага тура алімпіяды.

Жадаем удзельнікам абласной хімічнай алімпіяды новых поспехаў у раскрыцці таямніц цікавай і захапляльнай навукі — хіміі.

В. СВІРЫДЗЕНКА,
дацэнт кафедры хіміі.

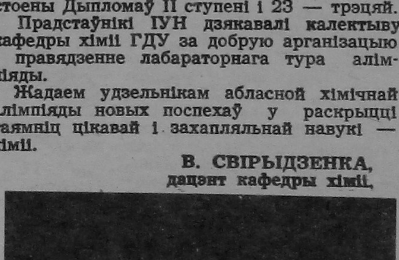

НА ЗДЫМКАХ: 1. Удзельнікі алімпіяды выконваюць заданні практычнага тура. 2. Нялёгка адразу знайсці адказ на складанае пытанне.

Фота А. Ульянкінай.

НА ЗАНЯТКАХ КІНАУНІВЕРСІТЭТА

ЯКІ ЁН, ЗАМЕЖНЫ ФІЛЬМ?

Сёлета на базе ГДУ праводзяцца заняткі кінауніверсітэта для моладзі «Грамадства — кінематограф — чалавек», арганізатарамі якога з'яўляюцца Саюз кінематаграфістаў СССР, Усесаюзнае бюро прапаганды кінамастацтва, яго беларускае аддзяленне.

Кожны месяц па праграме кінауніверсітэта яго слухачы знаёмяцца з актуальнымі праблемамі айчыннага і замежнага кінамастацтва, у іх адбываюцца творчыя сустрэчы з артыстамі савецкага кіно і тэатра. Студэнты, моладзь ужо змаглі пазнаёміцца з творчасцю акцёраў М. Кананава, С. Тома, В. Прыгунова і іншых артыстаў, якія прыязджалі ў г. Гомель на сустрэчы з аматарамі кінамастацтва.

На мінулым тыдні ў ГДУ адбыліся чарговыя заняткі кінауніверсітэта на тэму: «Аблічча французскага кінематографа. Творчасць ці камерцыя». Іх вёў маскоўскі кіназнаўца Р. В. Смольскі. Дэманстраваўся французскі мастацкі фільм «Адчыніце, паліцыя!».

(Наш кар.).

УНІКАЛЬНАЯ ЗНАХОДКА

У Ветцы знойдзены асабісты лісток № 4706 Ф. Э. Дзяржынскага

Фелікс Эдмундавіч Дзяржынскі — палымяны рыцар рэвалюцыі, адзін з бліжэйшых паплечнікаў У. І. Леніна, прафесіянальны рэвалюцыянер. Ён неаднаразова выбіраўся членам ЦК бальшавіцкай партыі, быў старшынёй ВЧК (са снежня 1917 года), наркомам унутраных спраў (з сакавіка 1919 года), старшынёй камісіі пры УЦВК па паляпшэнню жыцця дзяцей (са студзеня 1921 года), наркомам шляхоў зносін (з красавіка 1921 года), старшынёй УСНГ (з лютага 1924 года). Тут прыведзены далёка не поўны спіс адказных пасад, на якіх працаваў «жалезны Фелікс», працаваў сумленна, самааддана, прагнучы як мага хутчэй наблізіць светлую будучыню ўсяго чалавецтва. Не дзіўна, што Фелікс Эдмундавіч карыстаўся і карыстаецца ўсенароднай любоўю і прызнаннем. Сведчаннем гэтага з'яўляецца і тое, што імя Дзяржынскага носяць гарады, заводы, калгасы, вуліцы ў розных кутках Савецкага Саюза. На Гомельшчыне ёсць дзве вёскі з назвай Дзяржынск (у Лельчыцкім і Нараўлянскім раёнах), пасёлак Дзяржынскі (у Чачэрскім раёне), у самім Гомелі адна з вуліц і сквер носяць імя Ф. Э. Дзяржынскага. У 1948 годзе ў Гомелі пастаўлены скульптурны помнік Ф. Э. Дзяржынскаму, а ў 1970 і ў 1978 гадах бюсты Ф. Э. Дзяржынскага былі ўстаноўлены ў цэнтры дзвюх вёсак — Тварычаўкі Мазырскага і Прудка Калінкавіцкага раёнаў. А ці быў Ф. Э. Дзяржынскі звязаны непасрэдна з Гомельшчынай, з яе працоўнымі? Безумоўна, быў. Але звестак пра гэта засталося, на жаль, нямнога. Найбольш вядомае сведчанне такіх сувязей — пісьмовы прыбор, які падарылі Ф. Э. Дзяржынскаму ў гонар пяцігоддзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі рабочыя Гомельскіх чыгуначных майстэрань. У адказ Ф. Э. Дзяржынскі пісаў: «Памяць рабочых Гомельскіх майстэрань і прысланы імі падарунак я разглядаю як ацэнку імі работы калегіі НКШЗ і тых намаганняў, якія прыкладае калегія, каб наладзіць правільную работу транспарту і вывесці яго з цяжкага становішча, у якім ён знаходзіцца ў сучасны момант».

Пытанне аб сувязях Ф. Э. Дзяржынскага з Гомельшчынай, цікавае само па сабе, паўстала яшчэ вастрэй, калі з'явілася магчымасць пазнаёміцца з унікальным дакументам — асабістым лістком № 4706. Лісток запоўнены на рускай мове, мы прыводзім некаторыя пытанні і адказы ў перакладзе на беларускую.

1) Прозвішча: Дзяржынскі.
2) Імя, імя па бацьку: Фелікс Эдмундавіч.
3) Год нараджэння: 1877.
4) Нацыянальнасць: паляк.
5) Родная мова: польская.
6) На якіх мовах яшчэ свабодна: а) гаворыць б) піша: толькі рускай і польскай.
9) Асноўны занятак (які дае сродкі да існавання):
а) да вайны 1914 г. партыйная работа;
б) у час вайны (да Кастр. рэв.) катарга.
10) Прафесія: неакрэсленая.

Усяго ў асабістым лістку 27 пытанняў. Дата запаўнення дакумента вызначаецца лёгка. У верхнім вуглу першай старонкі адзначана дата выпуску бланка асабістага лістка — 1 ліпеня 1921 г. Але ўнізе гэтай жа старонкі знаходзіцца больш дакладнае ўказанне на дату. Ф. Э. Дзяржынскі на пытанне аб сямейным становішчы адказаў, што ў яго ёсць працаздольная жонка і 12-гадовы сын. Вядома, што сын Фелікса Эдмундавіча Ясь нарадзіўся ў турме ў чэрвені 1911 года. Значыць, 12 гадоў яму споўнілася ў 1923 годзе. Дату запаўнення асабістага лістка можна вызначыць яшчэ больш дакладна, калі звярнуцца да падзей, якія напаўнялі жыццё Ф. Э. Дзяржынскага ў гэтым годзе. Іх было многа. Каб толькі пералічыць найбольш важныя з іх, аўтарам навуковай біяграфіі Ф. Э. Дзяржынскага спатрэбіліся амаль дзве старонкі. Але, бадай, самай значнай падзеяй гэтага года быў XII з'езд РКП(б), які адбыўся 17—25 красавіка. На гэтым з'ездзе Ф. Э. Дзяржынскі выступаў з дакладам і быў выбраны членам ЦК РКП(б). Відаць, у сувязі з апошняй падзеяй і быў запоўнены асабісты лісток № 4706. Аб тым, што гэта менавіта так, сведчаць літары ўверсе першай старонкі — Ц.К.Р.К.П. (Б-ов).

Як жа склаўся лёс гэтага ўнікальнага дакумента, які зараз знаходзіцца ў Гомелі? Даць дакладны адказ пакуль што цяжка. Вядома толькі, што яго мелі магчымасць вывучаць даследчыкі жыцця і дзейнасці Ф. Э. Дзяржынскага. Адзін з іх, А. Ф. Хацкевіч, у сваёй кнізе «Солдат великих боёв» змясціў фотаздымак першай старонкі асабістага лістка № 4706. Гэта ў другім выданні, якое выйшла ў Мінску ў 1965 годзе. Першае ж выданне з'явілася на чатыры гады раней і стала ўжо бібліяграфічнай рэдкасцю. Дзесьці ў пачатку 60-х гадоў асабісты лісток Ф. Э. Дзяржынскага апынуўся ў Ветцы. Менавіта ў архіве Веткаўскага раённага аддзела ўнутраных спраў выявіў гэты дакумент у красавіку 1985 года начальнік РАУС В. Я. Асатар'ян. Чаму мы называем такую дату знікнення дакумента з поля зроку вучоных? Ёсць два, хаця і не прамыя, доказы. У 1972 годзе ў Маскве выйшла кніга «Феликс Эдмундович Дзержинский. Жизнь и деятельность в фотографиях и документах». Там змешчаны шматлікія фотаздымкі (у тым ліку і розных пісьмовых дакументаў), якія расказваюць аб жыцці палымянага рэвалюцыянера, пачынаючы з дзяцінства і да яго апошніх дзён. Але фотаздымка асабістага лістка № 4706 там ужо няма. Чаму? Ці не таму, што складальнікі гэтай кнігі не змаглі з ім пазнаёміцца? Другі доказ — асабісты лісток Ф. Э. Дзяржынскага быў выяўлены ў Веткаўскім РАУС сярод дакументаў, якія захоўваліся 25 гадоў.

Але застаецца пытанне: як, якім чынам, пры якіх абставінах апынуўся гэты ўнікальны дакумент у Веткаўскім РАУС? Адказу пакуль што няма. Пошук працягваецца.

У. БАГАМОЛЬНІКАЎ, асістэнт кафедры гісторыі СССР і БССР;
А. ШЛЯПІН, студэнт гр. Г-12 гістфіла.

У студэнцкіх творчых калектывах

НА СЦЭНЕ — КЛАСІКА

«Люстэрка»... Так называецца народны самадзейны студэнцкі тэатр ГДУ. У гэтай назвы — сімвалічны сэнс. Спектаклі, якія ставяцца тут, нібы люстэрка, паказваюць, што можа гэты калектыў, на што здольны.

Званне народнага, якое прысвоена тэатру, да многага абавязвае. Нельга спыніцца на дасягнутым, трэба шукаць новае ў сцэнічным мастацтве. Гэта і робяць у калектыве на чале з яго рэжысёрам А. М. Бычковым.

Нядаўна тэатр паказаў на універсітэцкай сцэне новы спектакль па камедыі М. В. Гогаля «Рэвізор». Нельга не адзначыць адну важную акалічнасць: раней калектыў ставіў за год адзін спектакль, а з гэтага часу будуць ажыццяўляцца дзве пастаноўкі. Ускладняецца праца над кожным, бо часу на іх падрыхтоўку цяпер адводзіцца менш. Да таго ж амаль напалавіну абнавіўся састаў акцёраў — у тэатр прыйшло шмат першакурснікаў. Такія складанасці прымушаюць працаваць больш адказна, удумліва.

Творча падышоў да пастаноўкі на універсітэцкай сцэне рускай класікі А. М. Бычкоў — праявіў навізну ў рэжысёрскай рабоце. Самае каштоўнае тое, што ўсе акцёры добра зразумелі яго задуму і паспяхова яе ажыцявілі. Гэта ў значнай ступені і прынесла поспех апошняму спектаклю.

Асабліва ўдала былі выкананы галоўныя ролі трэцякурснікамі гістфіла Алегам Скрыпкіным (Хлестакоў) і Васілём Дубікам (гараднічы). Ёсць і іншыя добрыя акцёрскія работы.

НА ЗДЫМКУ: сцэна са спектакля. У ролях — А. Скрыпкін і В. Дубік (на пераднім плане).

Фота П. Страцілева.

Кнігі нашых землякоў

«З ЛЁГКАЙ ПАРАЙ!»

«Смех працягвае жыццё», — кажуць у народзе. Ён жа бічуе лайдакоў і п'яніц, гультаёў і абібокаў, хабарнікаў і злыдняў. Менавіта ў анекдотах і смяшынках, казках і апавяданнях аб смешных здарэннях народныя мудрацы і дарадцы высмейвалі адсталае, злое, усё тое, што цягнула чалавецтва назад.

Народная сатыра і гумар маюць свае даўнія, шматвекавыя традыцыі. Сучасныя пісьменнікі і паэты працягваюць узбагачаць скарбонку народнай мудрасці. Мікола Чарняўскі — адзін з іх. Яго паэтычны зборнік «Камар на матацыкле», што нядаўна выйшаў у выдавецтве «Мастацкая літаратура», прысвечаны актуальным пытанням сучаснага жыцця. У кожным з вершаў высмейваюцца хібы і недахопы людзей, якія прывыклі жыць за кошт другіх, нават дапамагаюць толькі тады, калі бачаць выгаду для сябе. Чаго толькі не прыдумае такі чалавек, каб прабіцца ў начальства, на прыбытковае месца, часам спрабуюць дабіцца свайго і цераз лазню (!): «я зайшоў, Гвідон Філатыч, вас у лазеньку сасватаць. Пасля дзённай гаварыльні, пачаруем у парыльні». Але далёка не заўсёды хабарнікам і абібокам удаецца дасягнуць сваёй мэты, бо сумленных людзей вакол кожнага з нас намнога болей, «А надзея — паляцела, паляцела! Узнялася над мною шызай хмарай — улятучылася з марай лёгкай парай» («З лёгкай парай»).

Даволі часта той, хто імкнуўся трапіць у «цёплае месца», прывыкаў да хабару, хлусні і нават сам не заўважаў, як трапляў у іншае, больш аддаленае ад родных мясцін «прыстанішча»:

Віруе чарга
Ля прылаўкаў і касы:
Ёсць рыба і мяса,
Да іх —
І каўбасы.
Няма аднаго:
Дзе ж падзеўся Падласы? («Падласы»).

У некаторых установах яшчэ вельмі многа ўвагі надаюць паперам, а не чалавеку, вераць адпіскам, а не вопытным спецыялістам. М. Чарняўскі прысвячае гэтай тэматыцы свае вершы «Вымова», «Рэвізія налётная», «Дымок» і іншыя. У іх ён сцвярджае, што ўсё роўна праўда, ісціна пераможа хлусню, выведуць зладзеяў «на чыстую ваду». Пройдзе некаторы час, і ўсё старое, што аджыло сябе, будзе выкінута сумленнымі людзьмі «за борт грамадскага жыцця», «Не пазнаць аддзел зусім — ёсць работа, ёсць усім» (Кур'ер-эканаміст»).

Адным з самых злосных ворагаў чалавека з'яўляецца віно, якое атручвае галовы таленавітым людзям, робіць іх калекамі, перашкаджае сямейнаму жыццю, а падчас, заводзіць і ў магілу. Паэт злосна высмейвае «аматараў вясёлых адпачынкаў на прыродзе», заклікае тых, хто стаў «вернымі сябрамі зялёнага змія» адумацца, пакуль не позна, бо за традыцыйнай штодзённай чаркай хаваецца страшная бяда.

Аўтар зборніка бічуе і тых, хто сам стаў мешчанінам і дзяцей сваіх выхоўвае ў духу мяшчанства. Дзеці не паспелі яшчэ перайсці ў пяты клас, а падарункі, якія ім прыносяць на дзень нараджэння, выклікаюць здзіўленне. Гэта «залатыя завушніцы» і «пярсцёнак з брыльянтам», «ашчадкніжка», «каўнер лісіны» і «кофтачка з вярблюжай поўсці». І толькі (што самае страшнае!) шчыры падарунак лепшай сяброўкі — кніжка, выклікаў незадавальненне: «— Фі, здзівіць хацела кніжкай, кніжка ж не ашчадная» («Імяніны»).

Патрэбна адзначыць, што вельмі ўдалым аказаўся зварот М. Чарняўскага да фальклору. Паэт па-майстэрску пераказвае незабыўныя вясковыя здарэнні, старыя анекдоты, надаючы ім новы, сучасны падтэкст. Да такіх твораў можна аднесці жартоўныя вершы «Магарыч», «Піла», «Глухая цяцера». У іх М. Чарняўскі падае вядомыя ўжо гісторыі, але робіць гэта з такой гарэзлівай усмешкай, што застацца абыякавым немагчыма. Хто з нас не памятае дзедаву «пілу ў кажушку» ці забыўся пра тое, як два мужыкі «замачылі» купленага парсюка, які ў час такой адказнай справы ўскочыў у кацёл і там зварыўся. Дасканалымі атрымаліся ў паэта і пераклады твораў П. Рабра, А. Жалдака, В. Юхімовіча. Асабліва вылучаецца ў гэтым плане верш «Кумава катанне»:

Ля хаты, бледная, нібыта палатно,
Параска — гэп!
І на пляцень аблегла:
— Мы... Мы... згубілі... ад каляскі дно,
І я аж з горада... самога... бегла...

У той жа час патрэбна адзначыць, што ў некаторых выпадках аўтар неапраўдана перарабляе на «новы лад» шырока вядомыя песні і жарты. Так, у прыватнасці, як нам здаецца, верш «Касіў Ясь канюшыну» ці як яшчэ яго называе М. Чарняўскі «старая песня на новы лад», у дадзеным выпадку ні ў чым не выйграў ад таго, што паэт пабудаваў яго на аснове мілай сэрцу кожнага з нас вядомай лірычнай песні аб шчырым каханні. Вуснапаэтычны твор у аўтарскім выкананні атрымаўся прыніжаным.

У канцы зборніка змешчаны пароды М. Чарняўскага на сваіх таварышаў па пяру. У іх аўтар з лёгкай усмешкай указвае сябрам на іх асобныя недахопы, крытыкуе няўдалыя творы.

Зборнік «Камар на матацыкле» нагадвае лепшыя літаратурныя ўзоры беларускай сатыры і гумару.

А. НЕНАДАВЕЦ, асістэнт кафедры рускай літаратуры.

«ВСЕ ЯРКО, ВСЕ БЕЛО КРУГОМ...»

Кансультацыя юрыста

ШТОГАДОВЫ ВОДПУСК

Штогадовы асноўны водпуск даецца рабочым і служачым адзін раз на працягу года няспыннай работы на даным прадпрыемстве або ва ўстанове. Рабочы год лічыцца з таго дня, калі работнік паступіў на работу ў даную ўстанову. Чарговасць прадстаўлення водпускаў устанаўліваецца адміністрацыяй па ўзгадненню з прафкомам. Водпуск за першы год даецца праз 11 месяцаў работы ў данай установе. У некаторых выпадках, указаных ў заканадаўстве, водпуск можа прадстаўляцца і да наступлення гэтага тэрміну. Напрыклад, жанчынам — перад водпускам па цяжарнасці і родах або непасрэдна пасля яго; асобам маладзей 18 гадоў; ваеннаслужачым, зволеным у запас і накіраваным на работу ў парадку арганізаванага набору, — пасля трох месяцаў работы; рабочым і служачым, пераведзеным з аднаго прадпрыемства на другое, калі яны адпрацавалі 11 месяцаў да і пасля пераводу. Водпуск за другі і наступны гады работы прадстаўляецца ў любы час на працягу ўсяго года ў адпаведнасці з чарговасцю (графікам). Графік павінен прадугледжваць раўнамерны ўход у водпуск работнікаў. У летні час водпуск даецца асобам маладзей 18 гадоў, навучэнцам школ рабочай моладзі, а таксама прафесарска-выкладчыцкаму саставу ВНУ і тэхнікумаў. Жанчыны, якія маюць дваіх і больш дзяцей ва ўзросце да 12 гадоў, маюць пераважнае права на выкарыстанне водпуску ў летні перыяд.

Водпуск павінен быць перанесены або падоўжаны: пры часовай непрацаздольнасці рабочага або служачага, пры выкананні дзяржаўных або грамадскіх абавязкаў. Па ўзгадненню адміністрацыі і работніка водпуск можа быць раздзелены на часткі, якія прадстаўляюцца ў розны час, але на працягу таго рабочага года, за які даецца водпуск. Перанос водпуску дапускаецца са згоды работніка і па ўзгадненню з прафкомам. На тых жа падставах дапускаецца і водзыў работніка з водпуску. Забараняецца непрадастаўленне штогадовага водпуску на працягу двух гадоў запар, а таксама — асобам маладзей 18 гадоў і работнікам, якія маюць права на дадатковы водпуск у сувязі са шкоднымі ўмовамі працы. У выпадках парушэння графіка адміністрацыяй, а таксама ўзнікшай спрэчкі па прычыне парушэння права работніка на атрыманне водпуску ў пэўны час, гэтыя пытанні разглядаюцца паслядоўна ў камісіі па працоўных спрэчках, прафкоме і судзе.

В. РУПІН,
юрысконсульт ГДУ.

Вазьміце на заметку

АСОБА І КАЛЕКТЫЎ

У паўсядзённых адносінах паміж людзьмі можна і неабходна прадбачыць асаблівасці рэакцыі кожнага, яго характару і адпаведным чынам на іх рэагаваць.

Недапушчальна апраўдваць дэфекты свайго характару прыроджанымі ўласцівасцямі. Чулым, добрым, тактоўным, вытрыманым можна быць пры любым характары.

Такія рысы характару, як таварыскасць, лёгкасць устанаўлення кантактаў, аб якіх многія мараць, залежаць таксама ад прыродных і ад набытых фактараў, ад выхавання, жыццёвых абставін, навыкаў.

Нярэдка даводзіцца мець справу з асобамі, якія ў пэўных сітуацыях нараджаюць канфлікты, нярвовыя зрывы. Адна з распаўсюджаных крыніц канфліктаў, крыўд — неадпаведнасць самаацэнкі і ацэнкі акружаючых людзей. Таму неабходна заўсёды памятаць:

— падкрэсліванне пачуцця ўласнай годнасці, ганарыстасці заўсёды раздражняе акружаючых;

— прычынай залішняй крыўдлівасці можа быць неадэкватна завышаная самаацэнка. У такім выпадку лагічна не абвінавачваць людзей, якія вас акружаюць, у чэрствасці і грубасці, а знізіць асабісты «узровень прэтэнзій»;

— калі хто-небудзь адчувае цяжкае пачуццё залішняй пільнай увагі да сябе акружаючых людзей, трэба ўспомніць, што чалавеку ўласціва прыпісваць іншым тыя адчуванні, эмоцыі, жаданні, якія ён сам у гэты час перажывае;

— недапушчальна замест заўвагі па канкрэтнаму негатыўнаму выпадку даваць агульную адмоўную ацэнку асобы;

— у кожнага ёсць свае слабыя месцы, «біць» па якіх крытыкай і папрокамі нельга;

— кожнаму неабходна дастойная ацэнка яго дзейнасці, у тым ліку і пахвала, калі ён яе заслужыў. А пахвала з боку чалавека, чыёй думкай даражаць, — вялікае задавальненне і важны жыццёвы стымул. Але празмерны хвалебны паток выклікае пачуццё няёмкасці і негатывізм.

Вельмі важна ў паўсядзённых адносінах з людзьмі разумець пачуцці субяседніка. Чаму ён усхваляваны, разззлаваны, пахмурны? А галоўнае, трэба зразумець і сябе! Чаму лёгка ўзнікае дрэнны настрой, а следам за ім і канфлікт? Чаму нястрыманы ў спрэчках? Чаму эмоцыі ў некаторых выпадках становяцца адмоўнымі і ператвараюцца ў бар'ер адносін?

Эмоцыі вызначаюцца патрэбнасцямі. «Выхоўваць» у сабе і ў іншых трэба не эмоцыі (гэта немагчыма), а патрэбнасці. Адмоўныя эмоцыі часцей уласцівы тым, чые жаданні, мэты не падмацаваны рэальнымі магчымасцямі і супярэчаць імкненням іншых людзей.

Каб пазбегнуць расчаравання, крыўды, злосці з-за невыканання якога-небудзь жадання, старайцеся загадзя прадугледзець магчымыя варыянты перашкод для дасягнення новай мэты.

Поспех з'яўляецца стымулам далейшай дзейнасці і новых дасягненняў. Таму старайцеся не праходзіць міма нават невялікага поспеху іншага чалавека.

Адмоўныя эмоцыі лягчэй узнікаюць у стане стомленасці, дрэннага фізічнага самаадчування, незадаволенасці. І тады нават справядлівыя заўвагі і папрокі з боку іншага чалавека ўспрымаюцца ў «штыкі».

Каб дрэнны настрой хутчэй прайшоў, не прапускайце магчымасці радавацца нават кожнай прыемнай дробязі.

Прапануе прафком

КАБ АДПАЧЫНАК БЫЎ КАРЫСНЫМ

На зімовыя канікулы студэнты універсітэта могуць набыць ў прафкоме пуцёўкі ў санаторыі і дамы адпачынку:

Санаторый «Нарач» (для лячэння органаў стрававання) з 23 студзеня па 15 лютага.

Санаторый «Крыніцы» (органы стрававання) з 27 студзеня па 19 лютага.

Курсоўка ў Анапу (для лячэння органаў кровазвароту і касцёва-мышачнай сістэмы) — з 26 студзеня па 18 лютага.

150 студэнтаў універсітэта змогуць карысна правесці канікулы ў доме адпачынку « Чонкі». Пуцёўка разлічана на 12 дзён. Заезды — з 23 студзеня і з 28 студзеня.

Жадаючыя змогуць адправіцца на канікулах ў падарожжа на турпоездзе па маршруту Гомель—Брэст—Львоў—Ужгарад—Кіеў — Гомель.

Акрамя таго, у прафкоме студэнтаў ёсць лячэбныя пуцёўкі ў санаторый «Зеленаградск» (г. Калінінград) для лячэння сардэчна-сасудзістых захворванняў з 16 лютага па 11 сакавіка і ў санаторый «Нямунас» (г. Друскінінкай) для лячэння органаў стрававання з 25 сакавіка па 17 красавіка.

В. СЕНІНА,
нам. старшыні прафкома студэнтаў ГДУ.

КНІГІ—ПОШТАЙ

Магазін «Кніга — поштай» Паўночна-Заходняй канторы «Акадэмкніга» прапануе кнігі выдавецтва «Наука»:

БРУК С. І. Насельніцтва свету. Этнадэмаграфічны даведнік. — М., 1986. — 3 руб. 60 кап.

ГІСТОРЫЯ ЗНЕШНЯЙ ПАЛІТЫКІ СССР 1917—1985 г. г. У 2-х тамах. — М., 1986. — 6 руб. 60 кап.

КАЛОМІНАЎ В. В. ФАЙНШТЭЙН М. Ш. Храм муз славесных. (З гісторыі Расійскай Акадэміі). — Л., 1986. — 55 кап.

КАЗЛОЎ В. П. Калумбы расійскіх старажытнасцей. (Старонкі гісторыі нашай Радзімы). — М., 1985. — 65 кап.

ЛАМАНОСАЎ М. В. Выбраныя працы. У 2-х тамах. — М., 1986. — 5 руб. 50 кап.

ПІПУНЫРАЎ В. Н., РАСКІН Н. М. Іван Пятровіч Кулібін. 1735—1818 г. г. (Навукова-біяграфічная серыя), — Л., 1986. — 1 руб. 10 кап.

ФАРМОЗАЎ А. А. Старонкі гісторыі рускай археалогіі. — М. 1986. — 1 руб. 10 кап.

Адрас магазіна «Кніга — поштай». 197345, г. Ленінград, Петразаводская вул, 7.

Адукацыя ў свеце капіталу

ДАРАГІ ДЫПЛОМ

Два хмурыя джэнтльмены з капелюшамі ў руках жабруюць на вуліцы. На грудзях у іх плакаты з надпісамі: на адным — «Сын у каледжы», на другім —«Выпускнік каледжа сядзіць без работы». Гэтую карыкатуру змясціў часопіс прамысловых і дзелавых колаў ЗША «Бізнес уік».

У нашы дні кошт адукацыі ў амерыканскіх каледжах можа перавысіць суму ў 40 тысяч долараў. Гэта вялікае ўкладанне капіталу ў будучыню вашага дзіцяці, але яно не гарантуе выпускніку работу, якую ён хацеў бы атрымаць, прызнае «Бізнес уік».

Плата за вучобу ва універсітэтах розная. У дзяржаўным універсітэце Тэхаса, напрыклад, яна складае шэсць тысяч долараў у год. Многа, скажаце вы, але ў адной з самых прэстыжных вышэйшых навучальных устаноў Амерыкі, у прыватным Гарвардскім універсітэце гэта сума непараўнальна вышэйшая — 16145 долараў. І з кожным годам набыццё ведаў каштуе ўсё даражэй. За апошнія дваццаць гадоў плата за вучобу ўзрасла ў 3,5 раза. У будучым годзе яна павялічыцца яшчэ на шэсць працэнтаў. А к 1994 году прагназіруюць ужо штогадовае 10-працэнтнае павышэнне.

Каб аплаціць адукацыю, маладым людзям даводзіцца выкарыстоўваць крэдыт. З 1975 па 1984 год колькасць студэнтаў, якія бяруць пазыку для аплаты навучання, узрасла з 11 да 30 працэнтаў. Сярэдні ўзровень запазычанасці сярод студэнтаў павялічыўся за гэтыя гады амаль у чатыры разы —з 2100 да 7900 долараў. На практыцы гэта азначае, што на працягу некалькіх гадоў выпускнікі будуць выплачваць накопленыя даўгі. Для пачынаючых інжынераў гэтыя выплаты складуць 11 працэнтаў іх сярэдняга заработку. Медыцынская сястра вымушана будзе адлічваць значную долю — 21 працэнт свайго даходу. Служачыя сферы сацыяльнага забеспячэння і работнікі адукацыі — прыкладна ад чвэрці да трэці свайго заробтку.

Але ўсё гэта пры ўмове, што выпускніку ўдасца знайсці работу. Як паказвае рэчаіснасць, гэта ўдаецца зрабіць далёка не ўсім.

Амерыканскі часопіс «Ю. С. н'юс энд Уорлд рыпорт» лічыць, што адна з галоўных прычын павышэння платы за адукацыю тоіцца ў скарачэнні федэральнай дапамогі вышэйшым навучальным установам. За пяць гадоў знаходжання на чале ўлады сённяшняй адміністрацыі яна зменшылася прыкладна ў два разы.

«Палітыка ўразання расходаў на сацыяльныя патрэбы вядзе да паглыблення крызісу сістэмы вышэйшай адукацыі» — так пракаменціравала прадстаўлены ўрадам праект федэральнага бюджэту на бягучы фінансавы год тэлекампанія Сі-эн-эн.

В. КАНДРАЦЕНКА.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

А31403
«Гомельский университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ и профкомов Гомельского государственного университета (на белорусском языке), Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 1 друк. аркуш. Тыраж 2000 экз.
Наш адрас: вул. Савецкая, 104, п. 3-11, т. 57-16-52.
Заказ 22